

Smart City -seminaari esitteli useiden suomalaisyritysten osaamista. Professori Pekka Kess toimi seminaarin isäntänä.

Kaupunkikehittäminen

TARVITSEE TIETOJOHTAMISTA JA INHIMILLISTÄ LUOVUUTTA
HOUKUTTELEVUUDEN JA UUDENLAISTEN PALVELUIDEN LUOMISEKSI
– JA RIPAUKSEN INSINÖÖRIOSAAAMISTA

Teksti ja kuvat: Hannu Hyyppä ja Marika Ahlavo

Oulussa järjestettiin 4.–6.5.2015 kaupungin ja yliopiston yhteistyönä konferenssi ”Intelligent Community Development & Smart Market Creation”. Ouluun kokoontui yli 300 maailmanluokan osaajaa verkostoitumaan, jakamaan parhaita käytänteitä ja ideoita. Päivien tavoitteena oli tuoda esille, kuinka tärkeää on luoda kaupungeista ja yhteisöistä elinvoimaisia, houkuttelevia ympäristöjä sekä taata uudenlaisia liiketoimintamahdollisuuksia digitaalisille markkinoille.

KAUPUNKIKEHITTÄJIEN LISÄKSI osallistujina konferenssissa oli kansainvälisiä päättäjiä, asiantuntijoita, tutkijoita sekä liiketoiminnan edustajia. Visioita ja hyviä kokemuksia jaettiin päivien aikana teemojen ollessa mm. avoin hallinto, rakennettu ympäristö, terveys, älykäs liikenne sekä koulutuksen muutospaineeet. Tilaisuudessa oli yli 100 puhujaa ja panelistia sekä 50 yritystä, jotka kertoivat oman näkemyksensä älykkäillä markkinoilla toimimisesta.

Tilaisuuden taustalla oli Suomen kuuden suurimman kaupungin yhteinen 6Aika-strategia. Kuutoskaupunkien (Espoo, Helsinki, Oulu, Tampere, Turku, Vantaa) kaupunginjohtajat osallistuivat tilaisuuteen mm. yhteisessä paneelikeskustelussa älykkään kaupungin johtamisesta. Ulkomaisena vahvistuksena olivat Luulaja, Tromssan ja Eindhovenin. Pohjois-Skandinavian suurimmilla kaupungeilla Luulajalla, Oululla ja Tromssalla on tavoitteenaan jatkaa aktiivisesti pohjoisen alueen liikenneyhteys sekä yritys- ja tutkimusyhteistyötä.

KAUPUNKIEN ROOLINA ON MAHDOLLISTAA ALUEEN KEHITTÄMISTÄ TUKEVIA TOIMINTOJA

Tilaisuudessa pohdittiin kaupunkien ja kuntien roolia toimintojen mahdollistajana. Tulevaisuuden suunnittelua tukevia visioita ja toimenpiteitä tarvitaan kaupunkien johdon tasolta, jotta alueen toimijat voivat panostaa omalla osaamisellaan myös alueensa kehittämiseen ja hyvinvointiin. Yhteistyössä toimimalla ja näkymällä Suomen suurimmat kaupungit voivat näkyä kansainvälisestikin vartenotettavana toimijana.

Kuutoskaupunkien kaupunginjohtajat ja heidän kollegansa osallistuivat paneelikeskusteluun ”Smart Mayors Lead Smart Cities”.

Orkestroinnilla saavutetaan suuria etuja ja nopeutetaan tutkitun tiedon ja teorian jalostamista palveluiksi.

Ammattitaidolla järjestetyn seminaarin pääteemoja olivat kaupunkien kehittämiseen liittyvät kysymykset, digitaalinen terveys ja -hoito, oppimisen uudet mahdollisuudet, rakennetun ympäristön ja liikkumisen liiketoimintamallit, terveysteknologia, kestävä rakentaminen, älykkäät markkinat ja uudenlaiset living labit sekä sosiaaliset innovaatiot. Teematyöpajoissa asiantuntijat yrityksistä ja tutkimuslaitoksista keskustelivat ja jakoivat tietoa tutkimuksistaan, kokemuksistaan ja liiketoimintaratkaisuihistaan.

”Seminaarin lopulla osallistujille tarjottiin mahdollisuus kehittää kriteerejä, joilla Oulun ydinkeskustassa sijaitsevaan Torinrannan alueeseen kohdentuvia toimenpide-ehdotuksia voitaisiin arvioida

”Kaupunkien, yritysten ja akateemisten toimijoiden osaamisen integrointi vaatii paljon totutusta toiminnasta ja päätöksenteosta poikkeavaa toimintaa.”

älykaupungin näkökulmista. Oulun yliopiston arkkitehtuurin tiedekunta ja kauppar korkeakoulu järjestivät ideoidentäytyisen työpajan, jossa sovellettiin vastikään kehitettyä mahdollisuustestipenkkiä. Työkalu osoittautui kelpo sparraajaksi”, kertoi tutkijatohtori **Sari Hirvonen-Kantola** Oulun yliopistosta.

EU:N ALUEIDEN KOMITEAN PRESIDENTTI SUOMESTA

Markku Markkula on toiminut EU:n alueiden komitean presidenttinä helmikuusta lähtien. Tehtävä mahdollistaa myös Suomen asiantuntijaosaamisen paremman näkyvyyden ja hyödyntämisen Euroopassa. Omissa puheenvuoroissaan Markkula toi esille sen, että Suomen vahvana osaamisalueena on alueellisen informaation yhdistäminen ja hyödyntäminen päätöksenteon tukena. Kaupunkien, yritysten ja akateemisten toimijoiden osaamisen integrointi vaatii paljon totutusta toiminnasta ja päätöksenteosta poikkeavaa toimintaa. On opittava katsomaan asioita laajemmin esimerkiksi ainakin kaupungin kannalta, mutta omaa toimintaa tulee tarkastella yhä vahvemmin myös EU-tason näkökulmasta. Teknologia mahdollistaa uudenlaisen ja nopeamman erikoistumisen myös esimerkiksi kaupunkien kohdalla. Hyvien käytäntöjen jakaminen ja niistä uudenlaisten palveluiden tuotteistaminen on nyt ajan-kohtaista. Yhdistämällä tutkimustietoa yritysmäiseen toimintaan ja kaupungin toimintojen kehittämiseen, voidaan kotimainen tietopääoma valjastaa rakentamaan parempaa hyvinvointia ja tehdä siitä suomalainen menestystuote.

KAUPUNKIEN ROOLI ON MAHDOLLISTAA DIGIAJAN MONIALAINEN YRITTÄJYYS

Minkälainen valmius kaupungeilla tai rahoitusorganisaatioilla on tukea kaupungissa tapahtuvaa yrittäjyyttä tai yrittäjämäistä toimintaa? Globaalit markkinat sekä digitaalitekniikat vaativat uudenlaista johtamista ja tulevaisuuden hahmottamista. Perinteinen hidas projektimainen lähestymistapa kaupunkien suunnalta ei enää riitä. Tarvitaan orkestrointia ja osallistuvaa johtamista myös kuntien ja rahoittajien taholta, jotta asiantuntijatuotteet eri digitaalisuuden osa-alueilta saadaan yhdistettynä esim. kaupunkisuunnittelun käyttöön kotimaisille ja globaaleille markkinoille. Kotimaisen

irralisten hankkeiden hallinnollinen koordinointi ei enää palvele digiaikana. Orkestrointia tarvitaan, jotta kotimainen osaaminen ja yrittäjyys saa mahdollisuuden yhdistää voimavarojaan ja tuottaa nopeasti uudenlaisia palveluita.

TULEVAISUUDEN OPPIMISYMPÄRISTÖT

Finpedan näkemyksen tulevaisuuden oppimisympäristöihin toi alan uranuurtajiin kuuluva **Pasi Mattila**. Esityksessään Mattila toi esille pedagogiikan, arkkitehtuurin ja teknologian roolia muutostuureina. Oppimisympäristö on muuttumassa koulun sijasta monitoimitaloksi tai yhteisön oppimiskeskukseksi, joka voisi olla käytössä 24/7. Lähiluonto ja yritykset ovat mukana tukemassa oppimisprosessia, jossa teknologia mahdollistaa pedagogisen toimintakulttuurin muutoksen ja on tilassa läsnä, mutta ei näkyvästi hallitse toimintaa. Jalkauttaminen tapahtuu sosiaalisen verkon, virtuaalisten oppimisympäristöjen ja pelillisen oppimateriaalin myötä. Mattilan mukaan opetuksen on siirryttävä sinne missä suomalainen digitaalisyhteiskunta – kodit, yritysmaailma ja muu yhteiskunta, on jo – eikä toimia menneessä toimintakulttuurissa. Kodit ja oppijoiden vapaa-ajalla käyttämät teknologiat ovat kehittyneet radikaalisti viime vuosien aikana, kun taas koulu ja oppimisympäristöt ovat pysyneet suhteellisen muuttumattomina hyvin pitkään.

DIGITAALINEN KUISKAUS

Yksi päivien mielenkiintoisimmista esityksistä oli Oulun yliopiston professori **Vassilis Kostakosin** esitys – Digitaalinen kuiskaus. Kostakos on kehittänyt tapoja yhdistää digitaalisuutta ja käyttäytymistä sekä tehdä siitä DNA:n tyyppisen henkilökohtaista digijalanjäljen. Näitä digitaalisia kuiskauksia voidaan hyödyntää myös suunnittelussa ja päätöksen- ja ratkaisunten tukena niin yksilön, ryhmän kuin vaikkapa kaupungin hyväksi. Digitaalinen jalanjälki on analysoitavissa ja palasteltavissa uudenlaisiksi tuotteiksi vaikkapa matkailun, hyvinvoinnin tai turvallisuuden tarpeisiin. Sosiaalinen media kerää tietoa ähkyksi asti. Positiivisesti nähtynä ähkyn voi muuttaa moottoriksi, joka mahdollistaa uuden palvelutuotannon ja vaikkapa paremman elämisen laadun.

KUKA OTTAA VASTATAKSEEN DIGITAALIEKOSYSTEEMIEN KEHITYKSESTÄ?

Päivien aikana myös kuultiin, että nykyinen sääntöviidakko hidastaa kehitystä, älykkäiden kaupunkien bisnesmallit alkavat jo muotoutua ja hiekkalaatikko living labit vievät edelläkävijöitä eteenpäin. Kysymyksiä on paljon enemmän kuin vastauksia siihen, miten ja keiden on otettava vastuu uudenlaisesta toiminnasta.

Päätöksenteon ja tuen mahdollistaminen digitalisoituneessa maailmassa vaatii täysin uudenlaisia toimintakulttuuria ja nopeita päätöksiä ja linjauksia. Nykyinen rahoittajien ja kaupunkien osaaminen ja tuki eivät riitä. Ennakointi toimii paremmin kuin ikinä, mutta kukaan ei orkestroi osaamista yhteiseksi tekemiseksi. Jos tämä rooli ei varsinaisesti kuulu rahoittajille eikä kaupungeille tarvitaan tähän uutta orkestroijaa kansallista tasa-arvoista yrittäjyyttä ja osaamista yhdistämään. Nyt puhutaan todella suurista vaikutuksista ja linjauksista.

Mitkä ovat ne liiketoimintamallit, joilla uudenlaisia toimintatapoja ja yhteistyötä yhdistämällä voidaan nykyistä nopeammin saada yhteisen tekemisen tuotteet maailmalle? Suomalaisen yhteiskunnan uudet avaukset 6Aika ja Suomen Akatemian strategisen tutkimuksen rahoitusmuodot ovat askel oikeaan suuntaan.

”Hyvien käytäntöjen jakaminen ja niistä uudenlaisten palveluiden tuotteistaminen on nyt ajankohtaista.”

Markku Markkula, EU:n alueiden komitean presidentti, oli yksi odotetuimmista esiintyjistä.

Jäljelle jää kysymys, kuinka osaamista yhdistetään ja tietoa jaetaan tulevaisuudessa Suomessa ja kuka ottaa prosessit ja omistajuudet haltuunsa?!

LISÄTIETOA AIHEESTA

Oulu Smart City seminaari: <http://www.smartseminar.fi/>

Pasi Mattila. Oppimisympäristön kehittäminen on pedagogisen toimintakulttuurin muutosprosessi. Teoksessa ”Johtajuudella toimintakulttuurin muutokseen – tietoyhteiskuntakehitykseen kouluissa ja opetustoimessa”. Toimittaja: Pasi Silander. 2013.

Espoo Innovation Garden – Orchestrating Regional Innovation Ecosystems. Toimittajat: Pia Lappalainen & Markku Markkula & Hank Kune. 2015. Saatavissa: <http://urbanmill.org/tag/markku-markkula/>

Hannu Hyyppä työskentelee Aalto-yliopistossa professorina ja toimii Suomen Akatemian rahoittaman Laserkeilaustutkimuksen huippuyksikön Aalto-yliopiston osuuden johtajana sekä Metropolia Ammattikorkeakoulussa

rakennus- ja kiinteistöalan hubiikissa.

Sähköposti: hannu.hyyppa@aalto.fi.

Marika Ahlavuo toimii koordinaattorina sekä Aalto-yliopistossa Rakennetun ympäristön mittauksen ja mallinnuksen instituutissa, joka on osa Suomen Akatemian Laserkeilaustutkimuksen huippuyksikköä 2014–2019 sekä Metropolia

Ammattikorkeakoulussa rakennus- ja kiinteistöalan hubiikissa.

Sähköposti: marika.ahlavuo@aalto.fi.